

Daňové přiznání

Miloš podal finančnímu úřadu daňové přiznání k dani z příjmů. Ještě dříve, než byla na základě tohoto daňového přiznání Milošovi daň vyměřena, provedl u něj finanční úřad daňovou kontrolu. Při této kontrole bylo zjištěno, že Miloš záměrně ve svém daňovém přiznání uvedl nepravdivé údaje, čímž snížil svoji daňovou povinnost o částku 120 000 Kč. Finanční úřad proto Milošovi vyměřil daň ve správné výši.

Asi za týden poté vyhledal Miloše Ludvík, který pracoval jako údržbář na finančním úřadu. Nabídl se, že pokud mu Miloš dá 20 000 Kč, zařídí u ředitele finančního úřadu, aby mu za jeho podvod neuložil finanční sankci, k čemuž je ze zákona oprávněn, neboť ředitel je jeho dobrý známý a jistě to pro něj rád a nezištně udělá. Miloš Ludvíkovi slíbil, že mu příští den požadovanou částku přinese.

Otázky

1. Jak právně posoudíme Milošovo jednání? Odůvodněte.
2. Jaký význam pro právní posouzení Milošova jednání by měla skutečnost, že finanční úřad nezjistil nesprávnost v daňovém přiznání, a daň proto vyměřil v částce o 120 000 Kč nižší, než měla být vyměřena? Miloš vyměřenou daň zaplatil, ale po několika týdnech sám rozdíl na dani doplatil, protože se obával, že případná další kontrola v následujících letech by mohla jeho podvod odhalit. Odůvodněte.
3. Jsou orgány činné v trestním řízení vázány pravomocným rozhodnutím příslušného finančního úřadu o výši částky, o kterou Miloš snížil svoji daňovou povinnost? Odůvodněte.
4. V jiné trestní věci byl Ludvíkovi, který si dlouhodobě k nuznému platu údržbáře přilepšoval velkochovem bojových plemen psů v jeho pražské garsoniěře, pravomocně soudem uložen trest zákazu držení a chovu zvířat na 8 let. Ludvík až do právní moci tohoto rozsudku neměl chov psů nikterak zakázán ani omezen na základě jiného rozhodnutí nebo opatření orgánu veřejné moci. Přesně po vykonání pěti let soudem uloženého trestu zákazu držení a chovu zvířat soud na návrh Ludvíka podmíněně upustil od výkonu jeho zbytku, neboť Ludvík v době výkonu tohoto trestu způsobem svého

života prokázal, že dalšího výkonu není třeba. Jak dlouhou zkušební dobu mohl soud ve vztahu k tomuto podmíněnému upuštění od výkonu zbytku trestu Ludvíkovi stanovit? Odůvodněte.

5. V průběhu vyšetřování si Milošův obhájce stěžoval státnímu zástupci, že nebyl policejním orgánem vyrozuměn o termínu výslechu svědka – jednoho z kontrolorů finančního úřadu, ačkoliv výslovně požádal o vyrozumívání o všech vyšetřovacích úkonech. Byla tato výtká důvodná za předpokladu, že v daném případě se nejednalo o úkon, který by nebylo možno odložit, ani o případ, že by vyrozumění obhájce nebylo možno zajistit? Odůvodněte.
6. V řízení proti Ludvíkovi okresní soud vyhlásil zprošťující rozsudek. Na základě odvolání státního zástupce podaného v Ludvíkův neprospěch odvolací soud znovu provedl některé důkazy, které již byly provedeny v řízení před okresním soudem, a navíc provedl i nové důkazy, jichž se státní zástupce ve svém odvolání domáhal a které skutečně vinu Ludvíka spolehlivě prokazovaly. Poté odvolací soud uznal Ludvíka vinným žalovaným skutkem. Bylo jeho rozhodnutí v souladu s trestním řádem? Odůvodněte.
7. Předpokládejme, že o Milošově vině bylo rozhodnuto trestním příkazem. Miloš proti trestnímu příkazu podal včas odpor, a to podáním do podatelny soudu. Druhý den si vše rozmyslel a podáním, učiněným rovněž do podatelny soudu, vzal svůj odpor zpět. Jaké bude mít toto zpětvzetí odporu právní důsledky? Odůvodněte.

Poznámky:

Řešení

1. Miloš se dopustil ve vícečinném souběhu pokusu přečinu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 21 odst. 1, § 240 odst. 1 tr. zák. a přečinu nepřímého úplatkářství podle § 333 odst. 2 tr. zák.

Miloš ve svém daňovém přiznání záměrně uvedl nepravdivé údaje, aby tak snížil svoji daňovou povinnost. V důsledku provedené kontroly však daň byla finančním úřadem vyměřena ve správné výši.

Uvedení nepravdivých údajů v daňovém přiznání v úmyslu snížit daňovou povinnost je jednáním bezprostředně směřujícím ke zkrácení daně, neboť na základě takového „nesprávného“ daňového přiznání by mělo dojít k vyměření nižší daně, než jaká by odpovídala skutečnosti. Trestným činem podle § 240 odst. 1 tr. zák. není nezaplacení daně, ale takové úmyslné jednání, jímž pachatel dociluje, aby mu daň nebyla vyměřena vůbec nebo v nižší výši. V důsledku kontroly však nedošlo ke zkrácení daně, neboť daň byla vyměřena ve správné výši. Jedná se proto o jednání ve stadiu pokusu ve smyslu § 21 odst. 1 tr. zák. (srov. Rt 28/1979). Miloš uvedl ve svém daňovém přiznání nepravdivé údaje „záměrně“, aby snížil svoji daňovou povinnost, a tedy jednal v úmyslu přímém [§ 15 odst. 1 písm. a) tr. zák.].

Částka 120 000 Kč představuje podle § 138 odst. 1 písm. c) tr. zák. zkrácení daně ve větším rozsahu.

Miloš slíbil Ludvíkovi 20 000 Kč za to, aby u ředitele finančního úřadu zařídil, aby mu neuložil finanční sankci, k čemuž je ze zákona oprávněn.

Částka 20 000 Kč, kterou Miloš slíbil Ludvíkovi, je neoprávněná výhoda spočívající v přímém majetkovém obohacení, které se má dostat uplácenému a na kterou není nárok. Jedná se proto o úplatek ve smyslu § 334 odst. 1 tr. zák.

Ředitel finančního úřadu je odpovědným úředníkem orgánu státní správy, který plní úkoly státu a společnosti a používá přitom svěřené pravomoci. Jedná se proto o úřední osobu ve smyslu § 127 odst. 1 písm. d) tr. zák. Uložení finanční sankce (pokuty či penále) na základě daňového řádu (zákon č. 280/2009 Sb.) je výkonem pravomoci úřední osoby.

Úplatek nebyl určen pro ředitele finančního úřadu (srov. v zadání: „... že to pro něj rád a nezištně udělá.“), ale přímo pro Ludvíka, a to za to, že bude svým vlivem působit na ředitele finančního úřadu, aby nevyužil své pravomoci uložit Milošovi finanční sankci. Miloš jednal v úmyslné formě zavinění podle § 15 tr. zák., neboť úplatek byl z jeho strany dobrovolně slíben s cílem (skrže Ludvíka) působit na výkon pravomoci úřední osoby (ředitele finančního úřadu). Skutečnost, že úřední osoba, jejíž pravomoci se úplatek týká, o úplatku neví, nemá vliv na trestnost pachatele. Miloš již úplatek slíbil, přičemž k dokonání předmětného trestného činu není třeba, aby byl úplatek následně poskytnut (srov. ve skutkové podstatě „...slíbí úplatek,...“, dále srov. Rt 17/1978). K dokonání se taktéž nevyžaduje, aby skutečně došlo k ovlivnění veřejného činitele (ředitele finančního úřadu), když pachatel předpokládá, že

se tak skutečně stane. Trestný čin nepřímého úplatkářství podle § 333 tr. zák. byl dokonán.

Trestný čin zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 odst. 1 tr. zák. je úmyslným trestným činem, na který trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby tři let, a tedy jde ve smyslu § 14 odst. 2 tr. zák. o přečin. Trestný čin nepřímého úplatkářství podle § 333 odst. 2 tr. zák. je úmyslným trestným činem, na který trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby dvou let, a tedy i v tomto případě se ve smyslu § 14 odst. 2 tr. zák. jedná o přečin (přečinem jsou všechny nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let).

Skutek je souhrnem všech vnějších projevů vůle pachatele, které jsou příčinou následku významného z hlediska trestního práva, pokud jsou zahrnuty zaviněním. Miloš nejdříve úmyslně uvedl nepravdivé údaje do daňového přiznání, aby tím zkrátil daň. Teprve poté slíbil Ludvíkovi úplatek v úmyslu, že bude svým vlivem působit na výkon pravomoci ředitele finančního úřadu. Obě Milošova jednání (uvedení nepravdivých údajů v daňovém přiznání a slib úplatku) směřovala k jinému trestně relevantnímu následku (zkrácení daňové povinnosti, ovlivnění veřejného činitele při výkonu jeho pravomoci). Jedná se proto o dva samostatné skutky.

Oba skutky byly spáchány dříve, než byl proti Milošovi vyhlášen soudem prvního stupně odsuzující rozsudek (doručen trestní příkaz). Jedná se proto o souběh vícečinný.

Miloš tedy:

- jednak uskutečnil jednání, které bezprostředně směřovalo ke zkrácení daně ve větším rozsahu, a to v úmyslu daně ve větším rozsahu zkrátit, přičemž k dokonání činu (ke zkrácení daně) nedošlo (pokus přečinu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 21 odst. 1, § 240 odst. 1 tr. zák.),
- jednak jinému slíbil úplatek za to, že bude svým vlivem působit na výkon pravomoci veřejného činitele (přečin nepřímého úplatkářství podle § 333 odst. 2 tr. zák.).

2. Trestnost dokonání přečinu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 odst. 1 tr. zák. by zanikla účinnou lítostí ve smyslu § 33 tr. zák.

Jestliže Miloš uvedl ve svém daňovém přiznání nepravdivé údaje a dosáhl tak toho, že mu finanční úřad vyměřil daň o 120 000 Kč nižší, než měla být vyměřena, zkrátil ve větším rozsahu [§ 138 odst. 1 písm. c) tr. zák.] daň, a dokonal tak přečin zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby ve smyslu § 240 odst. 1 tr. zák.

Škodlivý následek, spočívající ve zkrácení daně, byl napraven jejím dodatkem doplacením.

Miloš tak učinil z obavy, že případná další kontrola v následujících letech by mohla jeho „podvod“ odhalit. Obecná, konkrétními okolnostmi nepodložená obava z odhalení a případného trestního stíhání, nevylučuje dobrovolnost Milošova jednání. (Dobrovolnost by zpravidla byla vyloučena tehdy, pokud by Milošovo jednání bylo již odhaleno, bezprostředně by mu hrozilo trestní stíhání, nebo bylo dokonce již trestní stíhání zahájeno.) Miloš tedy škodlivý následek napravil dobrovolně.

Podle § 33 písm. a) tr. zák. trestnost (dokonaného) trestného činu podle § 240 tr. zák. zaniká, jestliže pachatel dobrovolně škodlivý následek trestného činu napravil.

3. Podle § 9 odst. 1 tr. řádu orgány činné v trestním řízení nejsou vázány pravomocným rozhodnutím příslušného finančního úřadu o výši částky, o kterou Miloš snížil svoji daňovou povinnost, neboť na posouzení této otázky závisí rozhodnutí o vině. Orgány činné v trestním řízení si takovou otázku posoudí jako otázku předběžnou.

Předběžné (prejudiciální) otázky jsou takové otázky, které nejsou předmětem daného trestního řízení, ale na jejich vyřešení závisí mj. rozhodnutí o vlastním předmětu trestního řízení.

Orgány činné v trestním řízení jsou zásadně vázány pravomocným rozhodnutím soudu nebo jiného státního orgánu (tj. též finančního úřadu) o předběžné otázce, pokud takové rozhodnutí již bylo vydáno. Nejsou však vázány takovými rozhodnutími (byť by to byla pravomocná rozhodnutí příslušných orgánů), na kterých závisí rozhodnutí o vině obviněného.

Na posouzení otázky, v jakém rozsahu byla daň zkrácena, závisí závěr, zda obviněný naplnil zákonný znak objektivní stránky skutkové podstaty trestného činu podle § 240 tr. zák., zda daň zkrátil ve „větším rozsahu“ [§ 138 odst. 1 písm. c) tr. zák.], tj. posouzení viny obviněného.

Takovou otázku si proto orgány činné v trestním řízení posoudí samostatně jako otázku předběžnou, a to bez ohledu na již existující pravomocné rozhodnutí příslušného finančního orgánu.

4. Soud mohl Ludvíkovi podle § 90 odst. 2 tr. zák. stanovit zkušební dobu v délce trvání od tří do pěti let.

[S účinností od 1. 6. 2020 byl zákonem č. 114/2020 Sb. zakotven do trestního zákoníku nový druh trestu zákazu držení a chovu zvířat (§ 74a tr. zák.) reagující především na fenomén tzv. množíren, který nebylo zpravidla možno účinně postihovat prostřednictvím trestu zákazu činnosti podle § 73 tr. zák. (vztahujícího se k zákazu výkonu určitého zaměstnání, povolání nebo funkce nebo takové činnosti, ke které je třeba zvláštního povolení, nebo jejíž výkon upravuje jiný právní předpis).]

Zákaz držení a chovu zvířat může soud uložit až na deset let, dopustil-li se pachatel trestného činu v souvislosti s držením, chovem nebo péčí o zvíře (§ 74a odst. 1 tr. zák.). Trest zákazu držení a chovu zvířat spočívá v tom, že se odsouzenému po dobu výkonu tohoto trestu zakazuje držení, chov a péče o zvíře (§ 74a odst. 3 tr. zák.).

Na základě § 90 odst. 1 tr. zák. může soud po výkonu poloviny trestu zákazu držení a chovu zvířat podmíněně upustit od výkonu jeho zbytku, jestliže odsouzený v době výkonu trestu způsobem svého života prokázal, že dalšího výkonu tohoto trestu není třeba, anebo jestliže soud přijme záruku za dovršení nápravy odsouzeného.

Podle § 90 odst. 2 tr. zák. soud při podmíněném upuštění od výkonu zbytku trestu zákazu držení a chovu zvířat stanoví zkušební dobu až na pět let, nikoliv však na dobu kratší než zbytek trestu (v době rozhodování soudu o podmíněném upuštění od jeho výkonu). Zkušební doba počíná právní mocí rozhodnutí o tomto upuštění.

Ze zadání vyplývá, že Ludvíkovi byl zákaz držení a chovu psů uložen na dobu osmi let, přičemž přesně po výkonu pěti let tohoto trestu soud podmíněně upustil od výkonu jeho zbytku. Podle § 90 odst. 2 tr. zák. tak může stanovit zkušební dobu v délce trvání od 3 (tj. doba rovnající se zbytku trestu, od něhož bylo upuštěno) do 5 let (tj. maximální výměra zkušební doby stanovená zákonem).

[Výkon trestu zákazu držení a chovu zvířat je speciálně upraven § 350aa tr. řádu. V řízení o podmíněném upuštění od výkonu zbytku trestu zákazu držení a chovu zvířat se podle § 350aa odst. 3 tr. řádu přiměřeně užití § 331 až 333 tr. řádu. Ve věci bude podle § 315 odst. 2 tr. řádu rozhodovat soud, který ve věci rozhodoval v prvním stupni, přičemž tento soud rozhodne ve veřejném zasedání usnesením, proti kterému je přípustná stížnost s odkladným účinkem.]

5. Výtka byla důvodná – § 165 odst. 2, 3 tr. řádu.

Podle § 165 odst. 3 tr. řádu, oznámí-li obhájce, že se chce účastnit vyšetřovacího úkonu, uvedeného v § 165 odst. 2 tr. řádu, je policejní orgán povinen obhájce o takovém úkonu vyrozumět.

Podle § 165 odst. 2 tr. řádu je obhájce oprávněn být přítomen při vyšetřovacích úkonech, jejichž výsledek může být použit jako důkaz v řízení před soudem, ledaže nelze provedení úkonu odložit a vyrozumění o něm zajistit.

6. Rozhodnutí odvolacího soudu, jímž uznal Ludvíka vinným žalovaným skutkem, bylo v rozporu s § 259 odst. 5 písm. a) tr. řádu.

Podle § 259 odst. 4 tr. řádu může odvolací soud změnit napadený rozsudek v neprospěch obžalovaného jen na podkladě odvolání státního zástupce, které bylo podáno v neprospěch obžalovaného.

Podle § 259 odst. 3 tr. řádu se odvolací soud při svém rozhodování může odchýlit od skutkového zjištění soudu prvního stupně, jestliže v odvolacím řízení provede znovu pro skutkové zjištění podstatné důkazy, které již byly provedeny v nalézacím řízení, resp. pokud provede důkazy, které nebyly provedeny v hlavním líčení.

Obě tyto zákonné podmínky byly v posuzovaném případě splněny.

Avšak podle § 259 odst. 5 písm. a) tr. řádu nemůže odvolací soud uznat obžalovaného vinným skutkem, pro který byl napadeným rozsudkem zproštěn.

[Odvolací soud měl podle § 258 odst. 1 písm. c) tr. řádu napadený rozsudek zrušit a podle § 259 odst. 1 tr. řádu věc vrátit soudu prvního stupně se závazným pokynem podle § 264 odst. 1 tr. řádu provést důkazy, které byly žalobcem navrženy.]

7. Zpětvzetí odporu nebude mít žádné právní důsledky, neboť podle § 314g odst. 2 tr. řádu se již včasným podáním odporu oprávněnou osobou trestní příkaz ruší.

Miloš jako obviněný je podle § 314g odst. 1 tr. řádu osobou oprávněnou podat odpor proti trestnímu příkazu.

Podle § 314g odst. 2 tr. řádu se včasným podáním odporu oprávněnou osobou trestní příkaz ruší. Ke zrušení trestního příkazu dochází přímo ze zákona, tj. automaticky bez toho, že by samosoudce o zrušení trestního příkazu vydával jakékoliv rozhodnutí. Samosoudce posléze zpravidla nařídí ve věci hlavní líčení, kdy při projednání věci v hlavním líčení není samosoudce vázán právní kvalifikací ani druhem a výměrou trestu obsaženými v trestním příkazu.

Účinky zpětvzetí (analogicky např. podle zpětvzetí odvolání podle § 250 odst. 2 tr. řádu) zde tedy nemohou vůbec nastat.

Egonovo trápení

Egon, občan Spolkové republiky Německo, prohrál při své návštěvě v Praze v kartách s Borisem částku 1 200 000 Kč. Dluh nezaplatil a z Prahy odcestoval. Boris proto požádal svého známého Jiřího, aby jej svým autem odvezl do Spolkové republiky Německo.

Když přijeli k domu, kde Egon bydlel, zůstal Jiří čekat v autě a Boris šel sám do bytu Egona. Egon však odmítal Borisovi otevřít. Boris, veden snahou získat svoji výhru i za cenu násilí, vykopl dveře a vstoupil do bytu. V bytě Boris Egona pohrozil, že pokud mu dluh nezaplatí, vrátí se za několik dnů i se svými přáteli, kteří Egona zbijí. Aby tomu předešel, vystavil Egon Borisovi příkaz k vyplacení odpovídající částky v eurech v pokladně svého podniku.

Boris poté z bytu odešel do tohoto podniku, kde byl německou policií zadržen dříve, než mu byly peníze vyplaceny.

Vykopnutím dveří Egonova bytu vznikla jen nepatrná škoda.

Otázky

1. Jak právně posoudíme Borisovo jednání? Odůvodněte.
2. Jaký význam pro právní posouzení Borisova jednání by mělo, pokud by Boris ve snaze získat svoji výhru místo pohrůžky zbitím Egona několikrát silně udeřil pěstí do obličeje a způsobil mu tím zlomeninu nosu? Toto si vyžádalo chirurgický zákrok s dobou léčení 10 dnů v nemocnici, ale nezačalo žádné trvalé následky. Odůvodněte.
3. Předpokládejme, že Boris byl občanem Ukrajiny a měl v České republice povolen trvalý pobyt. Může být trestnost jeho činu posouzena podle trestního zákona České republiky? Odůvodněte.
4. Obžalovaný Jiří byl v hlavním líčení zproštěn obžaloby, neboť se nepodařilo prokázat, že věděl, za jakým účelem vezl Borise do Spolkové republiky Německo. Odvolání proti zprošťujícímu rozsudku podal pouze státní zástupce, a to v neprospěch obžalovaného. K odvolání připojil listinný důkaz, z něhož jednoznačně vyplývalo, že vinu Jiřího může prokázat nový svědek, jehož výslech státní zástupce současně navrhl. Odvolací soud ve veřejném zasedání listinný důkaz přečetl a vyslechl navrženého svědka. Jeho výpověď skutečně jednoznačně prokázala, že Jiří věděl o tom, čeho se